

A lap szellemi részét illető közlemények a lap szerkesztőségéhez intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10— K.
Félévre . . . 5— K.
Negyedévre . . . 2:50 K.
Egyes szám ára 20 fill.

GYERGYÓ

A szerkesztésért felelős: Sándory Mihály. Főmunkatárs: Dr. Novák Albert. — Megjelenik vasárnap reggel.

HIRDETMÉNYEK DIJA:
1 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 30 fill.

Nyilttér
soronként 50 fillér.

Hirdetéseket a kiadóhivatal
vesz fel.

A középirtok védelme.

A Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége valóságosan nemzeti misszióra vállalkozott, amidőn a magyar középirtok régóta panaszolt hitelviszonyainak s e nagy nemzeti érték züllő állapotainak rendezésébe fogott. A telekkönyvek teherlapjain ezekre a birtokokra a jelzálogkölesönökön kívül második és harmadik betáblázásban a drága kamatu hitelek súlyos békója nehezedik. Mások a szükséges gazdasági felszerelések híján csak törpe hányadát szolgáltatják a buja magyar termőföld produkáló képességének. Ismét másokon végigpusztított az elleneséges betörés. Mind e kategóriákra egyenesen megváltás az a tíz évre szóló segélykölesön, melyet a Szövetkezet félévi utólagos fizetés mellett öt és fél százalékos kamatra nyújt s amely bőkezűen a becsérték 70—80 százaléka rughat.

Sokan e birtokok tulajdonosai közül azon a ponton állnak, hogy már-már kisiklik lábuk alól apáik öröksége. Itt az Altruista Bank lép közbe s a visszavásárlás biztosításával meg is vásárolja a pusztulásra ítélt középirtokot akként, hogy a tulajdonost, vagy valamely alkalmas családtagját benne hagyja a birtok bérletében, ami ismét talpra állíthatja. Itt előleges félévi részletekben, ismét tíz évre, évenként öt százalék a bér. Egyik esetben úgy, mint a másikban a középirtok-mentésnek elképzelhető legaltruisztikusabb módozata, melyet ráadásul esetenként a vármegyei helyi bizottság, tehát a legjobb akarat készít elő, amely előzőkenyen méltányol minden méltányolandó körülményt.

Ebben a haszonbértől mentes vállalkozásban az a bazafias birtokpolitika teszi meg első próbálkozását, melyet a középirtokra s általuk a nemzet gazdasági érdekeire is elkövetkezett veszedelem ellen utóbb már mind hangosabban és joggal követelt az ország s amelyet teljes fontosságának felismerésével magáévá tett már az államkormányzat is, melynek keze a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetkezetének ezen akciójában természetesen a maga egész súlyával benne van. Ez mindenesetre nagy biztosítéka a sikernek, de még korántsem a teljes garancia. A sikerre teljes bizonyossággal csak úgy számíthatunk, ha a kezdeményező és irányadó tényezők mellé felsorakozik az egész ország és pártok, valamint társadalmi osztályok ellentétei fölé emelkedve valamennyien egysülünk abban a hazafias törekvésben, hogy a középirtokban rejlő nagy nemzeti kincsnek egész jövőnkre kiható ez a nagyhorderéjű mentési munkálata

megértésre és támogatásra találjon minden igaz magyar lélekben.

Söprés.

A rövid életű kormány megyei coefficientseinek szigorú köteletségévé volt téve, hogy söprjenek, tisztogassanak. A mi vármegyénkben kevés söprőnivaló volt. De hát söprni kellett Csikvármegye főispánjának is.

A különféle bizottságokból kisöpörtek több olyan egyént, akik önzetlenül, szorgalmasan, a közönség meglegedésére jártak el a közügyekben. Nem kimélte a seprű azt az embert sem, aki emberemlékezet óta legtiszteltemelőbb alakja volt vármegyénknek, akinek tekintélye a vármegye határain messze túl nőtt. A legfontosabb aizottságból, a vármegyei gazdasági albizottságból kisöpörtetett Mikó Bálint.

Nem akármit veszünk rossz néven a főispántól, de azt már nem bocsátjuk meg neki, hogy nem kérdezősködött, ki az a Mikó Bálint? Talán ismeri valaki!

Hadikárok megtérítése.

A hivatalos és félhivatalos hirdások szerint már ki kellett volna utalni a hadikárokat, vagy az előleges segélyeket. Történtek is szörványosan kiutalások, de ezek nemhogy megnyugtatták a károsult közönséget, sőt ellenkezőleg még jobban felizgatják, egyrészt mert igen szörványosan történtek, mindössze néhány esetről tudunk Gyergyószentmiklóson, másrészt, mert a kiutalások között igen nagy aránytalanság mutatkozik.

A tudomásunkra jutott esetek pl. a következők: Ince Dénés kir. járásbíró részére kiutaltatott 1147 K, Szebeny Gerő járásbíró részére 8663 K, Csiky Sándor részére 15000 K, Csiszér János törvényszéki bíró részére 20000 koronán felül, Wellman Samu kir. ügyész, Eltzenbaum Viktor törvényszéki bíró részére, Finta József kir. járásbíró részére 11—13 ezer korona. Ezen urak közül Szebeny Gerőnek és Csiszér Jánosnak van nagyobb családja, a többiek vagy gyermektelenek, vagy kisebb családjuk van, ezenkívül tudomásunk szerint Szebeny Gerő járásbírónak a nevezettek kárait messze felülmuló kára van s mégis az ő részére utaltatott ki a legkisebb összeg, ugy hogy az ő részére a korábban kapott előleggel együtt a megállapított kárnak talán 20 százaléka sem utaltatott ki, míg egyik-másik részére a kárnak circa 80 százaléka; ezt sem sokaljuk ugyan, sőt keveseljük, de az aránytalanság és általában a rendszertelenség, amit tapasztalunk, érthető nyugtalanságot kelt a közönségben.

Csikszeredából Ófelségéhez mennek legközelebb, hogy felkérjék ügyünk gyors és igazságos elintézésének elrendelésére.

Bizony elmegyünk Hozzá mi is, merő a mi közállapotaink mellett csak Benne bizhatunk.

Kormányválság.

Ófelsége Sztérényi Józsefet deizgnálta, aki lázasan igyekszik megegyezni a pártokkal.

A munkapárt közönyösen fogadja, sem rokonszenvvel, sem ellenszenvvel. A kormányzást hajlandó részére épp úgy lehetővé tenni, mint a lemondott kormánynak lehetővé tette.

Másképen áll a dolog a saját pártjában. Ott nehányan azért nem támogatják, mert ők akarnának miniszterelnökök lenni. Demokraták ugyan, de annyira már még sem demokraták,

hogy elnökük legyen. Sokan azért nem támogatják, mert miniszterek akarnának lenni, de annyi sokan nem lehetnek miniszterek, amennyien lenni akarnának s ha csak azok támogatnák, akik miniszterek lennének, akkor igen kevesen volnának. Ilyen kevés támogatással Sztérényi sem sokat érne. Ezt látván a miniszterjelöltek, ők sem merik támogatni.

Mi azért bizunk az ő küldetésének sikerében. Bizunk abban is, hogy ha nagyon utánna jár, mégis csak kap minisztereket, akkor pedig már mégis csak lesz pártja, egymást támogatni fogják. A 48-as alkotmánypártban is megmaradhatnak, egy kis véleményeltérés nem tesz ott semmit. Volt ott véleményeltérés eddig is. A közjogi kérdésekben eddig sem egy véleményen volt Wekerle és Apponyi, a katolikus autonomia és a szekularizáció tekintetében Apponyi vagy Molnár és Vázsonyi, a választójog ügyében is két tábor volt, és ki tudná a sok nézeteltérést felsorolni.

De ezek a dolgok ne is feszélyezék Sztérényit! Legyen okos és szterényizzen, mint Wekerle wekerlézett. Ahogy Wekerle negyvennyolcasokká tette a hatvanheteseket, hatvanhetesekké a negyvennyolcasokat, demokráttá a mágásokat, arisztokratává a demokrata vezért, s aztán szépen egy kalap alá vonta őket, és azután saját fejére csapta a kalapot s most azt mondja nekik, hogy Isten áldja kendteket s ők csak bámulnak egymásra, hogy milyen ravasz kópé is az a Wekerle! Egymásnak még csak szemére sem vethetnek semmit, mindegyik az, ami azelőtt a másik volt.

Hasonlóképpen találjon egyet-mást Sztérényi is, hiszen ő is okos ember. Az ne zavarja, hogy okos emberekkel lesz baja, mert tagadhatatlan, hogy a tehetségek miniszteriumával, a lemondott Wekerle-miniszterium volt miniszterével lesz dolga, dehát velük volt dolga Wekerlének is.

Sztérényinek is okos embernek kell lenni, hiszen csak ezért lett miniszter, nem másért és csak ezért lett deizgnált miniszterelnök s ezt tekintve még Vázsonyinnál is okosabbnak kell lennie, mert hiszen ő csak miniszter lett, elnöké nem lett deizgnálva.

De hát törje rajta a fejét Sztérényi, hogy mit csinál, mi bizunk benne, hogy megalakítja a kormányt.

A tisztviselők és a hadikárok.

Az oláh betörés okozta hadikárok megtérítése körül eddig rengeteg bürokratikus munkaés számtalan ígéret mellett vajmi kevés történt. A károsultak tulnyomó nagy része sem hadikármegtérítésből, sem a hadikársegélyből nem látott egy fillért sem. Hogy ebből a károsultakra csak további károsodás származik, a folyton tartó és eddig végeláthatatlan áremelkedések mellett bővebb magyarázatra nem szorul.

Az erdélyi kormánybiztosi hivatalnak lett volna feladata a hadikárok, illetve hadikársegélyek folyósítása; de itt annyi mellékkörülmény játszott közbe, hogy szinte csodaszámba lett volna vehető, ha kársegélyügy ez uton gyors elintézését nyert volna.

Mikor a kormánybiztosi hivatal elkészült a hadikársegélyek megállapításának mikéntjével,

az egész kormánybiztosi intézmény megszűnt, hogy helyet adjon egy új méltóságnak: az erdélyrészi királyi biztosnak. A hadikárosultak kártalanítása evvel újabb késedelmet szenvedett.

Hiába, az akkori kormánynál a legkisebb hatalmi kérdés, egy-egy főispáni állás betöltése is sokkal nagyobb fontossággal bírt, semhogy ideje lett volna a sok százezer károsult bajával komolyan foglalkozni.

Eddig mindössze az történt, hogy a tisztviselők részesültek a folyton fokozódó drágaság mellett alamizsnának jnevezhető segélyben. Hangzatos ígéretek hallottunk, hogy a tisztviselők a legszükségesebb életszükségleti cikkekben szenvedett kárak nyolevan százaléka erejéig kársegélyt nyernek; az ígélet beváltásáról azonban nincs tudomásunk.

De még ha valamely csoda folytán ez a nyolevan százalék rögtön folyósíthatnák is, a károsult tisztviselő ebből a segélyből elpusztult ingóságainak alig tízedrészét tudná beszerezni. A hadikár bevállásánál a betörés idejében fennállott árak voltak az irányadók; ezek az árak ma már csak az emlékeztetőben léteznek.

A folyton fokozódó drágaság készítette Háromszék és Brassó vármegyék tisztviselőit egy nagyon jogos követelés felállítására. Azt kívánják ugyanis, hogy az ellenséges betöréskor szenvedett kárak ne a hadikármegállapító bizottságok által fixírozott összegben kerüljön kifizetésre, hanem a hadikár olyan összegben nyerjen térítést, hogy abból az elveszett ingóságok beszerzőitők legyenek.

E mozgalomhoz csatlakoznak most Csikvármegye közalkalmazottjai. A folyó hó 28-án Csikszeredán tartandó megbeszélésnek egyedüli tárgya lesz a köztisztviselők kívánságainak megállapítása. A megbeszélés előkészítő bizottsága e tárgyban a következő meghívót bocsátotta ki:

„A kárfeltevő-bizottságok által megállapított káraink gyors kiutalása, a megállapított kárösszegeknek a kár elszívendése és megállapítása óta eltelt idő alatt a felszökött piaci árakkal való arányos felemelése iránt Háromszék, Brassó, Fogaras vármegyei közalkalmazottak mozgalmat indítottak s ohajtásukat memorandumba foglalva juttatták az illetékes fórumok elé.

Csikvármegye közalkalmazottai talán még súlyosabban érezték és érzik azokat a csapásokat, melyekkel az orvul támadó galád ellenség betörése s a háborus konjunkturákat lelketlenül felhasználó áruuzsora sújtotta a közalkalmazottakat.

Súlyos sebeink szemérmes takargatásának nincs tovább helye, mert a néma szenvedés nem szereli le a tobzódo áruuzsorat és a pusztá kármegállapítással nem butorozhatjuk be kifosztott lakásainkat, s nem takarhatjuk el számlamat keltő szegénységünket.

Az erő a tömörülésben van! Csak a rosszakarat vitathatja, hogy nem jogos és igaz ügyet szolgálunk mozgalmunkkal.

Jertek megbeszélésre folyó hó 28 án délelőtt 11 órára a vármegye nagytermében.

Csatlakozzunk szomszédvármegye tisztviselőtársaink mozgalmához.“

Legujabb.

— A „Gyergyó“ táviratai. —

Berlin, ápr. 26. (Esti jelentés.) Az ellenségnek Villere Bretonneuxtól délre eső harctéren indított ellentámadásai súlyos veszteséggel meghiúsultak.

Wien, ápr. 26. Kühlmann Burián-nal kíséretükkel ma este Bukarestbe utaztak.

Budapest, ápr. 26. A Magyar Tudósító jelenti: Szerényi nem utazott ma este Bécsbe, hanem csak legközelebb fog utazni.

Páris, ápr. 26. Hivatalos. A meszeszhordó ágyu ma ismét lőtte Páris területét. Egy gránát becsapott egy ház

hatodik emeletére. Egy szolgát súlyosan megsebesített.

Budapest, ápr. 26. A politikai helyzet feszültségében lényeges megkönnyebbülés állott be, ami Szerényi mai audienciájának következménye. Szerényi, aki legelőnkebb hive a választójogi megegyezésnek, mai audienciáján, amely hosszú ideig tartott, részletesen beszámolt Őfelségének az utóbbi napok politikai eseményeiről, amelyekről különben Őfelsége kitünően informálva volt. Rámutatott különösen a képviselőház tegnapi, majdnem egyhangu állásfoglalására Wekerle mellett. Ezért a maga részéről is Wekerlét ajánlotta Őfelségének, mint akit egyedül tart alkalmasnak a politikai válságnak kompromisszum útján való megoldására.

Őfelségét látható örömmel töltötte el Szerényi ajánlata, mely egyébként általa is szándékolt terveknek megfelel.

Bizonyosnak tekintendő tehát, hogy Szerényi audienciája után, amely előreláthatólag vasárnap, legkésőbb hétfőn bekövetkezni fog és aki a maga részéről is Wekerlét fogja ajánlani, a király a tervbevett egyéb kihallgatások mellőzésével egyedül Wekerlét fogja fogadni, valószínűleg egy napon Szerényivel, amely audiencián be fog következni Wekerle újabb megbízatása.

Szerényi audienciája után ujságírók előtt nem titkolta, hogy Őfelsége előtt kompromisszum érdekében tett előterjesztést és Wekerlét ajánlotta, hozzátéve, hogy a képviselőház tulnyomó többsége a megegyezés álláspontján van. Alig 8—10 képviselő az, aki a megegyezéssel szemben állást foglal nyilván azért, mert azt eredménytelennek tartja.

Budapest, ápr. 26. Jelek mutatják, hogy az entente ellenoffenzívára készülő Olaszországban, a Balkánon, Palesztinában, melyet egyidejűleg fog megindítani. A Züricher Anzeiger megerősíti a hirt azzal, hogy a meginduló támadással az entente hadseregeinek egységét akarja újból dokumentálni.

Berlin, ápr. 26. Az urakháza ma elhatározta, hogy Lichnowszki hereg üldözését megengedi.

Belföld.

Miniszteri lista. Nem közölhetjük még az új kormány tagjainak névsorát, nem is tudunk kombinálni sem, oly zavarosak az állapotok a kormánypártban, hogy kombinálni nem lehet. Csak kuriozusként említjük például az igazságügyi tárcá számos jelöltjét, emlegetik dr. Gál Sándor, Tóry, Sebess Dénes nevét és vagy egy néppárti képviselőt. Hogy mennyire alaptalanok ezek a kombinációk, kitűnik abból is, hogy állítólag Sebess Dénes egy gyergyószentmiklósi ur előtt kijelentette, hogy bár nem kínálták meg a tárcával, de nem is fogadná el azokra való tekintetből, akiknek le van kötelezve.

H I R E K.

— Katonai előléptetések. Becze Imre, Biedermann Győző és dr. Dóczy Kálmán főhadnagyokat Őfelsége századosokká léptette elő.

B l é n e s y Sándor v. b. t. t. tábornagyot, városunk illusztris szülöttjét újabb magas kitüntetés érte. A háboru ideje alatt teljesített kitűnő szolgálatának elismeréséül Őfelsége a vaskoronarend 1. osztályát adományozta di-

mentesen a hadiékítménnyel. Városunk magasrangú fiát ezen újabb kitüntetése alkalmából szívből köszöntjük és tolmácsoljuk a város közönségének osztatlan szerencse-jókívánatait.

— Vezető járásbíránk előléptetése. A hivatalos lap közlése szerint a király f. hó 21-én kelt magas elhatározásával P a r a s z k a y Gyula kir. járásbírónak az ítélőtáblabírói címet és jelleget adományozta.

— Vasutasok kitüntetése. Őfelsége a király V a s s László gyergyószentmiklósi máv. raktárnoknak a hadseregszállítások körül kifejtő buzgósgáért a koronás vaskeresztet a hadi érem szalagján, B e c z e Tamás kocsimesternek és A m b r u. Imre váltókezelőnek a vaskeresztet a hadi érem szalagján adományozta.

— Kinevezés. Hir szerint V á k á J P. Arthur dr. gyergyószentmiklósi lakost legközelebb királyi biztosi megbízottnak fogják kinevezni működési köre a közlelemzésre fog kiterjedni. Közlelemzési ügyekben már eddig is működött, mint a gyergyószentmiklósi jóléti bizottság tagja, így előre is gratulálhatunk a királyi biztosnak a kinevezéshez. Csak arra kérjük, hogy ne Gyergyóban foglalkoztassa az új megbízottat, más vidéket boldogítson vele.

— Jó terméskilátás. E héten, termékeny, meleg eső áztatta meg Csikvármegye összes földjeit. A terméskilátások a legjobbak volnának, csak az a baj, hogy nincs vetőmag. A mi ellenségdulta és katonaság-kiélte vármegyénk a kormány igen keveset gondolt s így a legjobb terméskilátások dacára is szomorú jövőnek nézünk elébe. A hadbavonult székelyek feleségei kétségbeesve kérdezik egymástól, mivel vessem be a földet, porral talán? Más megyékben bizony ez nem így van.

— Ácsorgás. Budapestén sok fejtörést okozott az ácsorgás megszüntetése. Nem tudta ezt még egy olyan okos koponyá sem megszüntetni, mint a milyennel dr. Sándor László főkapitány rendelkezik, mert hiába, a sor olyan, hogy eleje is van, vége is van, mint a kolbásznak. Gyergyószentmiklóson már ez is meg van oldva, itt nem igen ácsorognak se zsírért, se vajért, se szalonnáért, se burgonyáért, sem egyébért. Nincs miért ácsorogni. Ne panaszkodjatok hát jó pestiek az ácsorgásért, ácsorognánk mi is, ha kapnánk valamit. Ha nem adnának semmit, ti sem ácsorognátok.

— Statisztika. A napokban városunkban megtartott népszámlálás adatai a következők: Jelenleg a városnak 3590 férfi és 4513 nő, tehát összesen 8103 lakója van. Ezek közül őstermelő 850 férfi és 1035 nő, iparos és gyárimunkás 525 férfi, 96 nő, hadifogoly 162, kórházban van 42, átutazóban, szállodában lakik 12, vándormunkás 34. Városunk négy lábú lakosságát is megszámlolták, s az adatokból kiviláglik, hogy városunkban 294 ló, 2947 szarvasmarha 3166 juh és bányász és 699 sertés van.

Laptulajdonos és kiadó:

Sándory Mihály Gyergyószentmiklós.

➡ Egy jókarban levő hálószoba-butor, egy ebédő és nappali eladó. Cim a kiadó-hivatalban.

Eladó tenyészbikák.

8 darab 2—2½ éves magyar erdélyi fehér fajta és 2 darab 2 éves simmenthali kiváló elsőrendű legelő

h á g ó b i k a

eladó NAGY SIMON birtokosnál SZOTYOR, u. p. ILLYEFALVA vasut: SEPSISZENTGYÖRGY.

Sándory Mihály fel. szerk.